

Ovo je pregled DELA TEKSTA rada na temu "Siva ekonomija u BiH i njene implikacije". Rad ima 18 strana. Ovde je prikazano oko 500 reči izdvojenih iz rada.

Napomena: Rad koji dobijate na e-mail ne izgleda ovako, ovo je samo DEO TEKSTA izvučen iz rada, da bi se video stil pisanja. Radovi koje dobijate na e-mail su uređeni (formatirani) po svim standardima. U tekstu ispod su namerno izostavljeni pojedini segmenti.

Ako tekst koji se nalazi ispod nije čitljiv (sadrži kukice, znakove pitanja ili nečitljive karaktere), molimo Vas, prijavite to ovde.

Uputstvo o načinu preuzimanja rada možete pročitati ovde.

SADRŽAJ:

Pojam sive ekonomije.....	3
Osnovni uzroci i oblici sive ekonomije.....	5
Pozitivne i negativne strane.....	7
Metode mjerenja sive ekonomije.....	9
Eurostatov pristup mjerenja sive ekonomije.....	10
Mjere za suzbijanje sive ekonomije.....	11
Siva ekonomija u Bosni i Hercegovini.....	12
Zaključak.....	18
Izvori podataka.....	19

POJAM SIVE EKONOMIJE

Siva ekonomija je veliko društveno zlo, koje nagriza i umanjuje državne prihode u svim zemljama svijeta, a naročito društvima u tranziciji, poput BiH. Po definiciji koja se najčešće koristi, kaže se da siva ekonomija obuhvata sve neregistrovane ekonomske aktivnosti, koje bi bile oporezovane da su prijavljene državnim (poreskim) organima. Može se reći i da je siva ekonomija obavljanje ekonomskih aktivnosti mimo relevantnih pravnih normi ili protiv zakonskih propisa. Ovu pojavu još nazivaju crnom ekonomijom, neformalnom ekonomijom, nedeklarisanom, ekonomijom u sijenci i sl, a sve su to nijanse istog pojma. Samo treba razlikovati pojam neosmatrane ekonomije od sive, jer neosmatrana u sebi sadrži sivu ekonomiju, ilegane aktivnosti i statističke greške. Pod pojmom sive ekonomije podrazumjeva se i svaka protivzakonita aktivnost usmjerena ka sticanju ekonomske koristi kojom se nanosi finansijska i druga šteta prije svega državi, kao i onim subjektima koji posluju u skladu sa propisima.

Ovako široko definisanje proizilazi iz toga što sivu ekonomiju nalazimo u skoro svim oblastima privrede pa i van nje (sport, kultura, zdravstvo,...). Sivu ekonomiju susrećemo u našim uslovima prije svega u proizvodnji i prometu akciznih proizvoda. Postoje međutim i regionalne specifičnosti, kao i sezonske, koje se odnose npr. na otkup poljoprivrednih proizvoda. Bez obzira na najraznovrsnije pojavne oblike, svi oni se kod preduzeća svode u osnovi na neplaćanje ili plaćanje u smanjenom obimu poreza, akciza, carina, kao i doprinosa koji prate isplate zarada zaposlenih. Ovdje takođe spada i kršenje propisa o cijenama, kvalitetu, zaštiti sredine, kao i sanitarnih, građevinskih i drugih propisa.

Najkarakterističniji pojava oblici utvrđeni npr. od strane Republičke tržišne inspekcije su:

Prodaja robe nižeg kvaliteta od propisanog i deklarisanog

Lažno deklarisanje robe u cilju izbjegavanja plaćanja propisanih dažbina

Izbjegavanje uplate pazara na žiro-račun i prebacivanje gotovine u sive tokove

Korišćenje neispravnih i nežigosanih mjerila radi zakidanja na mjeri

Prodaja robe bez isprava o nabavci

Neažurno i netačno vođenje evidencije o prometu robe itd.

Bitno je istaći da ovaj fenomen karakteriše sve države u svim istorijskim epohama. Ona je dakle stara gotovo kao i nastanak same države. Još je starogrčki filozof Platon tvrdio: „U državi u kojoj postoji porez na dohodak, častan će covjek platiti veći porez od nečasnog čovjeka, iako su ostvarili isti dohodak.“ Tako i danas sivu ekonomiju susrećemo i u najrazvijenijim zemljama. Pitanje je samo koliki obim se može smatrati prihvatljivim, zbog njenih neosporno štetnih posljedica koje se prije svega ogledaju u zakidanju državnih prihoda i dezorganizovanju društva u cjelini. Naime, vrlo je opasno štetu od sive ekonomije svoditi samo na utaju državnih prihoda. To je samo jedan aspekt problema. Pored ovog kojeg bismo mogli nazvati primarnim, postoji i niz sekundarnih, čije posljedice mogu takođe biti izuzetno negativne, a ogledaju se, na primjer, kroz ugrožavanje zdravlja potrošača, kao i zagađivanje prirodne sredine. Postojanje sive ekonomije u značajnom obimu, kao i njen eventualni rast, takođe derogira sva pravila i sve institucije sistema. Sa ekspanzijom sive ekonomije, nemoguće je dugoročnije gledano, ostvarivati pozitivne promjene u drugim aspektima razvoja. Ne postoji nijedan pozitivan trend u društvu koji korespondira sa rastom udjela sive ekonomije. To ne predstavlja samo pojavu paralelne ekonomije, već i paralelnog sistema vrijednosti i dvojnog morala u cjelini.

U mnogim najuređenijim zemljama, prave vojske poreskih savjetnika pronalaze svakodnevno rupe u poreskim zakonima, kako bi svojim klijentima obezbijedile plaćanje što manje poreza. To se posebno ogleda u izbjegavanju poreza i oporezivanja dohoda nižom graničnom stopom, tako da bogatiji građani svoje imovine (vrijednosne papire, nekretnine ili udio u preduzeću i drugo) prenose na svoju djecu ili druge nasljednike. Tako da jedni i drugi potpadaju pod nižu graničnu poresku stopu i plaćaju manje poreze, što bi s obzirom na stanje u našem društvu već se moglo primjenjivati i od strane naših bogataša. U sklopu navedenog, u svijetu je posebno prisutno da bogatiji sportisti, kao i često ostale bogate slavne ličnosti, prijavljuju svoja mjesta boravka i otvaraju tekuće račune u drugim zemljama, kako bi izbjegli plaćanje većih poreza u vlastitim državama. Pored navedenog postoje i drugi načini utaje poreza, a posebno karakteristično je dvostruko vođenje poslovnih knjiga. Dakle, jedne knjige se pokazuju poreskim vlastima, a u drugim se vodi stvarni promet, kao i rad na crno koji se plaća gotovinom, a čiji se iznosi ne unose u poreske prijave. Nije grijeh raditi honorarno i zaraditi dodatni prihod, ali taj prihod valja prijaviti nadležnim državnim organima. Isto tako, veoma je prisutno, da se mnogi poslovi ne plaćaju niti virmanom niti gotovinom, već se protivnagrada daje u naturi ili protivuslugom.

Tako da je na djelu trampa, što je bio prvobitni oblik razmjene među ljudima. Isto tako, često se između pojedinih vlasnika privatnih firmi odvijaju razne transakcije razmjene usluga, na primjer, popravka auta za farbanje ili postaklivanje prozora i slično, bez da se ova aktivnost evidentira i prijavi poreskim vlastima, dok se u nekim zemljama čak prijavljuju i napojnice i na njih plaća porez.

Granica između izbjegavanja poreza i poreske utaje vrlo je krhka, tako da izbjegavanje plaćanja poreza lako može da pređe granicu i postane utaja poreza. Izbjegavanje poreza u odnosu na utaju poreza je legalnog karaktera, budući da se na legisiativnoj osnovi omogućava manipulisanje dohotkom na bazi različitih metoda evaluacije, različitih dedukcija i sl. Izbjegavanje plaćanja poreza je omogućeno naduvavanjem dedukcija za deficitarna preduzeća, kamata i osiguranja. Iz ovog proizilazi i značaj borbe protiv sive ekonomije. To je jednostavno pitanje opstanka, jer ona razjeda zdravo privredno tkivo i uvodi nova pravila ponašanja u cijelom društvu.

...

-----OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU.-----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:

maturskiradovi.net@gmail.com